

Mesnevi ve Özellikleri

www.edebiyatnotu.com

MESNEVİLER:

Divan edebiyatı (klasik edebiyat) nazım biçimidir.*Divan şiirinde, her beytinin dizeleri kendi arasında uyaklı, aruzun genellikle kısa kalıplarıyla yazılan nazım biçimine ve bu biçimde yazılmış yapıtlara mesnevi denir.

Mesnevi

*Diğer nazım şekillerindeki kafiye bulma zorluğu, şairleri uzun metinlerde bu şekli kullanmaya teşvik etmiştir.

*Yazımı kolay olduğu için uzun hikâyeler mesnevi şeklinde yazılmıştır.

*Mesnevilerde savaş, aşk, tarihi olaylar, din ve tasavvuf, şehrin güzellikleri, mizah anlatılır.

*Mesnevilerde olay masal havasında anlatılır.

Mesnevi

- **Mesneviler divan edebiyatında, günümüzdeki roman ve hikâyenin yerini tutuyordu.**
- *Masala ve destana yaklaşan özellikleri de vardır.**
- *Beyit sayısı sınırsızdır.**
- *Her beyit kendi arasında kafiyelidir. (aa, bb, cc, dd...)**
- *Aruzun kısa kalıpları ile yazılır.**
- *Mesnevilerde konu birliği esastır. Beyitler arasında konu birliği vardır.**

Mesnevi

**İran edebiyatında ortaya çıkmıştır.

*Türk ve İslam edebiyatında yaygın olarak kullanılmıştır.

*Türk Edebiyatında bilinen ilk mesnevi Kutadgu Bilig'dir.

*Halk hikâyelerinden farkları; sadece şiir şeklinde yazılması ve söyleyeninin belli olmasıdır.

*Beş mesnevinin bir araya gelmesiyle "hamse" oluşur.

⇒ Bir mesnevîde genellikle şu bölümler bulunur:

Besmele

Dibâce: Mesnevînin önsözüdür. Manzum veya mensur olabilir.

Tevhid: Allah'ın birliği ve bütünlüğü anlatılır.

Münacaat: Allah'a yalvarış ve yakarışlarda bulunulur.

Naat: Hz. Muhammed övülür. **Miraciye:** Miraç olayı anlatılır.

Medh-i Çihar-yâr-i Güzîn: Genellikle dört halife övülür. Dört halife dışında devrin büyükleri de övülebilir.

Medhiye: Yapıtın sunulacağı kişiye övgüler bulunur.

Sebeb-i Telif: Mesnevînin yazılış nedeni belirtilir.

Âğâz-ı Dâstan: Mesnevînin asıl konusunun bulunduğu bölümdür.

Hatime: Mesnevînin bittiğini belirten bölümdür.

Mesneviler konularına göre şöyle sınıflandırılabilir

1. Destanlar, savaş ve kahramanlık konularını

işleyen mesneviler:

İskendername (Ahmedi), Şehname (Fırdevsi)

2. Aşk:

**Vamık u Azra, Hüsrev ü Şirin (Şeyhi), Leyla ve
Mecnun (Fuzûlî), Cemşid ü Hurşid (Ahmedi), Gül ü
Bülbül**

3. Dini ve tasavvufi konulu mesneviler:

**Vesiletü'n-Necat / Mevlid (Süleyman Çelebi), Hüsn
ü Aşk (Şeyh Galib), Garipname (Âşık Paşa)**

Mesneviler konularına göre şöyle sınıflandırılabilir

4. Ahlaki konulu didaktik mesneviler:

Hayriyye, Hayrabad (Nabi), Kutadgu Bilig (Yusuf Has Hacib), Risaletü'n Nushiye (Yunus Ėmre)

5. Şehirleri anlatan mesneviler:

Şehrengiz-i Bursa (Lamiî), Hubanname (Ėnderunlu Fazıl)

6. Eğlence ve düğünleri anlatan mesneviler:

Surname (Vehbi)

7. Mizahi ya da eleştirel mesneviler:

Harname (Şeyhi)

www.edebiyatnotu.com

Edebiyat

@edebiyatnotu